
Det du ikke visste at du trengte å vite

MERETE KILE HOLTERMANN

Merete Kile Holtermann (f. 1982) er redaksjonssjef i Tidsskriftet og utdannet lege.

Tidsskriftet har fått ny papirdesign. Men trenger vi egentlig tidsskrifter på papir lenger?

Foto: Einar Nilsen

Aldri har det vært publisert så mange vitenskapelige artikler som nå — omkring 2,5 millioner per år (1). I 2015 passerte søkedatabasen Web of Science en milliard indekserte artikler (2). Det har heller aldri eksistert så mange

vitenskapelige tidsskrifter (1). De aller fleste av dem er tilgjengelig på nett, og fra disse lastes det ned omtrent 2,5 milliarder artikler hvert år (1).

I denne overfloden av kunnskap, tilgjengelig med noen få tastetrykk, er det lett å tenke at papirtidsskriftenes tid er forbi. Likevel kommer Tidsskriftets papirutgave nå i splitter ny design, slik nettsidene våre ble nye for ikke lenge siden (3). Ikke bare er utseendet nytt — papiret er et annet og artikkelsammensetningen er endret. Hvorfor har vi gjort dette? Har tidsskrifter på papir fremdeles en plass i dagens medievirkelighet?

Vi tror svaret er ja. Papirtidsskrifter spiller fortsatt en viktig rolle. Men i takt med økningen av antall artikler og publiseringskanaler må de endres for å dekke nye behov. En papirutgivelse har andre styrker enn det som er digitalt tilgjengelig.

Med så mye tilgjengelig informasjon er utfordringen å søke, sortere og finne det du trenger. Det er vanskelig å vurdere kvaliteten på det som publiseres og lett å bli overveldet. Hva hvis det ikke er mengden informasjon som er problemet, men strategiene vi har for å sortere og velge ut? Den amerikanske forfatteren Clay Sherky (4) beskriver dette godt. Han sier blant annet "It is not information overload, it is filter failure" (5). På samme måte som et spamfilter beskytter mot oversvømmelse i innboksen, har vi et behov for å sortere den informasjonen vi trenger fra alt vi *ikke* trenger. Det gjelder også medisinsk kunnskap.

Vitenskapelige tidsskrifter har alltid filtrert kunnskap. Nåløyet er trangt i de høyest rangerte. Artiklene gjennomgår redaksjonell vurdering og ekstern fagfelle-vurdering, og kun de som oppfyller kriteriene for kvalitet og relevans, slipper igjennom. De fleste fagfelter har spesialtidsskrifter som presenterer kvalitetssikret informasjon om smale temaer i et håndterbart volum. Når du stoler på avsenderen, kan det å følge noen slike gi deg mye verdifull og nødvendig informasjon. Men i takt med økende volum av både artikler og tidsskrifter øker også behovet for bedre filtre for deg som leser.

Et generelt medisinsk tidsskrift, som det du leser nå, har en bredere målgruppe. Selv om Tidsskriftet i utgangspunktet er laget av og for norske leger, skal det nå lesere med ulike interessefelter og spesialiteter og — hvis en artikkel er oversatt — enda lenger ut. Da holder det ikke å gjøre nåløyet trangere. I tillegg til å filtrere og kvalitetssikre skal generelle medisinske tidsskrifter introdusere deg for det som ligger i randsonen av ditt eget fagfelt — kunnskap du kanskje ikke kommer på å søke etter selv, men som dukker opp når du blar gjennom en papirutgave. Utvikling innen tilgrensende fag er det relevant å kjenne til selv om du jobber med noe annet til daglig. For ingen leger jobber i et faglig vakuum: En ortoped bør kjenne hovedtrekkene i moderne blodtrykksbehandling, en epidemiolog kan ha nytte av å vite hvor den kliniske skoen trykker, og en allmennlege bør være grovt orientert om nye operasjonsteknikker. Dette er en av årsakene til at vi har en lang felles grunnutdanning i medisin. Og det er en av grunnene til at Tidsskriftet skal være mer enn et filter – det skal være en kurator. Som kurator skal vi sortere og presentere, ved både å sette sammen innhold som er relevant for ditt fagfelt og introdusere deg for ny innsikt du ikke visste at du trengte.

Dette er en så viktig del av vårt oppdrag at det er nedfelt i Legeforeningens lover som det første av Tidsskriftets fem formål, nemlig "å være et organ for medisinsk utdanning som stimulerer til faglig vedlikehold og fornyelse av legen som allmenn kliniker" (6).

Tidsskriftets rolle som kurator gjenspeiles i papirutgaven. Ett av grepene vi gjør med vår nye design er å sortere og presentere innholdet i fire deler — Debatt, Vitenskap, Magasin og Aktuelt i foreningen.

Papirutgaven gir oss også mulighet til å sette sammen artikler som belyser samme tema. I denne utgaven finner du blant annet en originalartikkel om legevaktkontakter på grunn av forgiftning (7) sammen med en lederartikkel der resultatene fra originalartikkelen kommenteres og settes inn i en bredere kontekst (8). Og på forsiden tolker illustratøren Isabel Albertos temaet fra en annen synsvinkel (9). Ved at vi setter sammen innholdet og samler det slik, er Tidsskriftet på papir en kurator som kan hjelpe leseren til å se sammenhenger og reflektere rundt et bestemt tema.

Vi har tro på at papirutgaven fortsatt er viktig og nyttig for deg som leser, kliniker, forsker og — først og fremst — lege. Vi håper at fornyelsen av papirutgaven vil hjelpe deg i alle disse rollene. Fortell oss hva du synes — vi vil ha både ris og ros. Og så håper vi at du blar igjennom og oppdager noe du ikke visste at du lurte på.

LITTERATUR

1. The STM Report 2015. http://www.stm-assoc.org/2015_02_20_STM_Report_2015.pdf(19.6.2017).
2. King C. Web of Science: 1 Billion Cited References and Counting http://stateofinnovation.com/web-of-science-1-billion-cited-references-and-counting?product=web-of-science&_ga=2.43401826.614897177.1496587202-261698958.1496587202(19.6.2017).
3. Brean A. Tradisjon og fornyelse. Tidsskr Nor Legeforen 2016; 136: 1319. [PubMed][CrossRef]
4. Shirky C. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Clay_Shirky (19.6.2017).
5. Sherky C. It's Not Information Overload. It's Filter Failure. <https://www.youtube.com/watch?v=LabqeJEOQyI> (19.6.2017).
6. Lover for Den norske legeforening. <http://legeforeningen.no/Om-Legeforeningen/Organisasjonen/dnlf-lover/den-norske-legeforenings-lover/> (19.6.2017).
7. Sandvik H, Hunskår S. Legevaktkontakter på grunn av forgiftning i Norge 2006-15. Tidsskr Nor Legeforen 2017. [CrossRef]
8. Vallersnes O. Forgiftningskartet. Tidsskr Nor Legeforen 2017. [CrossRef]

9. Forsidebildet. Tidsskr Nor Legeforen 2017. DOI: 10.4045/tidsskr.17.
[CrossRef]

Publisert: 26. juni 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0540
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.